

Katedra regionálnej geografie,
ochrany a plánovania krajiny

Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

VYBRANÉ PRIESTOROVÉ ASPEKTY VÝVOJA A SÚČASNEJ SITUÁCIE STREDNÉHO ŠKOLSTVA NA ÚZEMÍ BRATISLAVY

Viliam Lauko, František Križan, Daniel Gurňák

Katedra regionálnej geografie, ochrany a plánovania krajiny,
Prírodovedecká fakulta Univerzita Komenského v Bratislave,
Mlynská dolina, 842 15 Bratislava, Slovensko

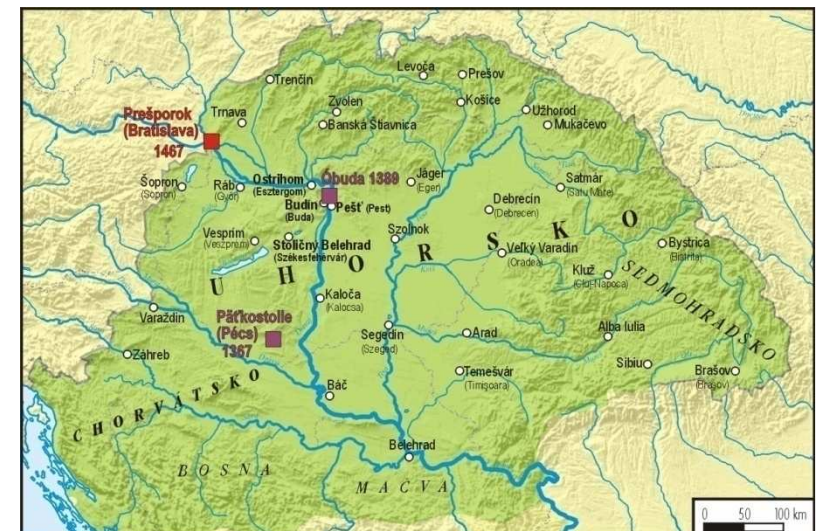
ÚVOD

- Vzdelanie a spoločnosť
- Vzdelanie a rozvoj
- Bratislava ako centrum vzdelania na Slovensku

HISTORICKÉ TRADÍCIE STREDNÉHO ŠKOLSTVA V BRATISLAVE DO ROKU 1918

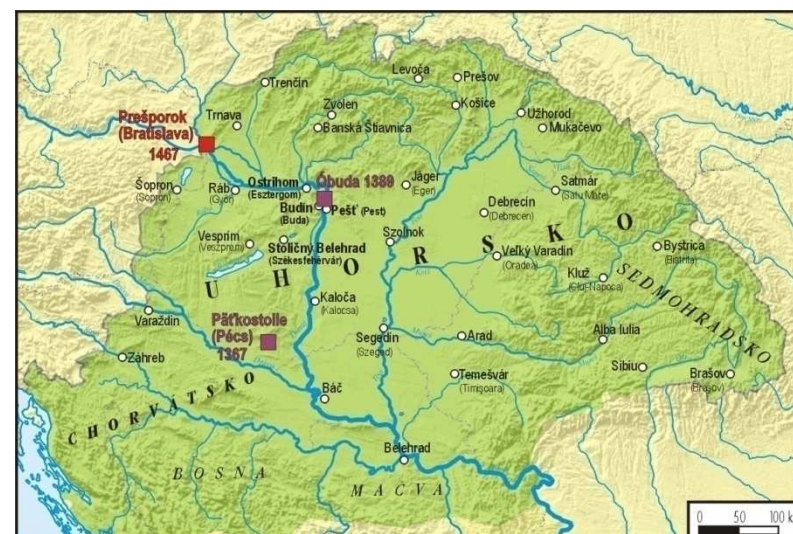
- Bratislavská kapitula ako centrum vzdelania
- Definícia stredných škôl
- 11. a 12. storočie → škola pri kapitule
- rok 1302 ako rozvoj školstva v Bratislave
- 2. pol. 15. storočia → renesancia
- rok 1465 → Academia Istropolitana

- VŠ v stredoveku

HISTORICKÉ TRADÍCIE STREDNÉHO ŠKOLSTVA V BRATISLAVE DO ROKU 1918

- 16. storočie a vplyv reformácie
- rok 1607 → evanjelické lýceum
- rok 1626 → jezuitské gymnázium (308 žiakov)
- rok 1784 Kráľovská akadémia
- 40. roky 19. storočia → 1 200 žiakov (Bratislava → 50 000 obyv.)
- rok 1895 → obchodná akadémia
- Šk. rok 1913/14 → 1 747 žiakov (Bratislava → 100 000 obyv.)
- rok 1914-1918 → 9 stredných škôl

- VŠ v stredoveku

ROZVOJ STREDNÉHO ŠKOLSTVA V BRATISLAVE V 20. STOROČÍ

- Vznik Československa
- Školy s vyučovacím jazykom slovenským a českým
- rok 1930 → 13 stredných škôl (Bratislava → 170 000 obyv.)
- Slovakizácia (7 škôl malo vyučovací jazyk slovenský)
- Záujem spoločnosti o rozvoj vysokého školstva
- Rozvoj po II. svetovej vojne
- rok 1960 → 25 stredných škôl (Bratislava → 260 000 obyv.)
- rok 1970 → 26 stredných škôl (Bratislava → 306 000 obyv.)
počet žiakov → 19 057
- rok 1980 → 47 stredných škôl (Bratislava → 380 000 obyv.)
počet žiakov → 21 393
- rok 1990 → 53 stredných škôl (Bratislava → 442 000 obyv.)
počet žiakov → 18 491

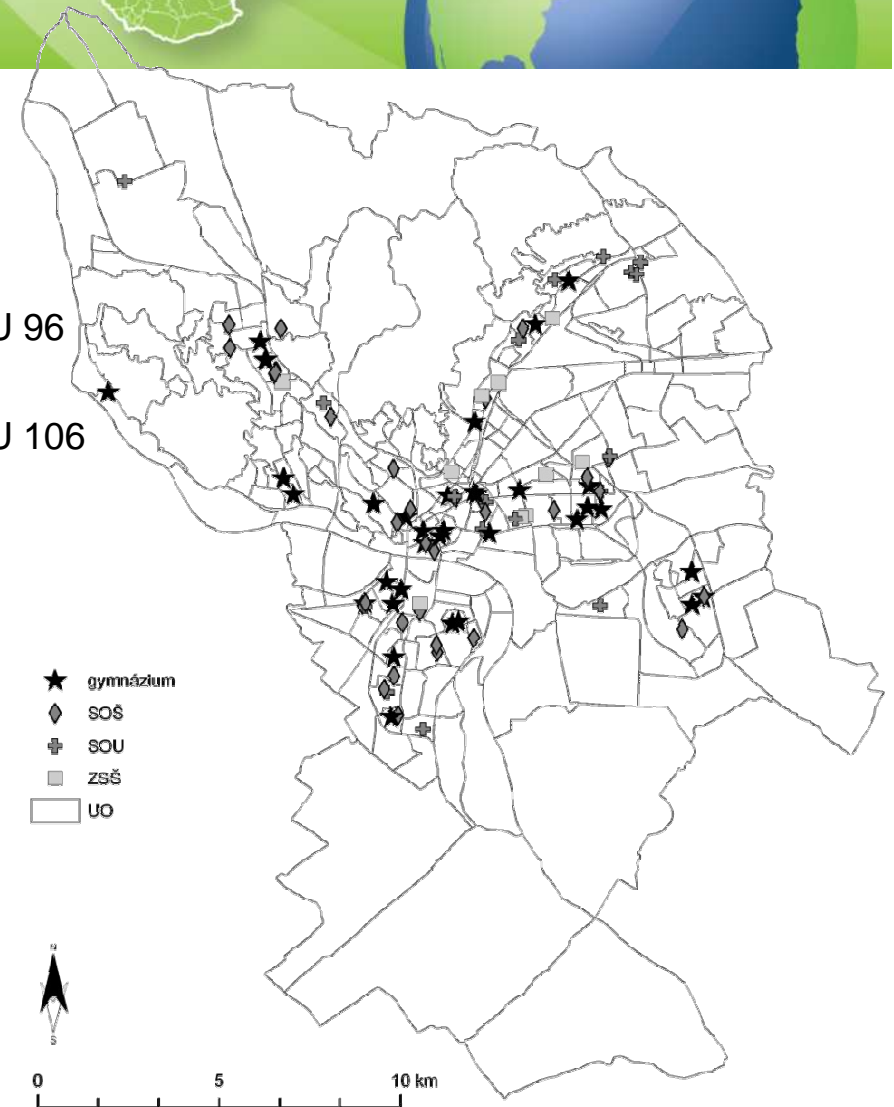
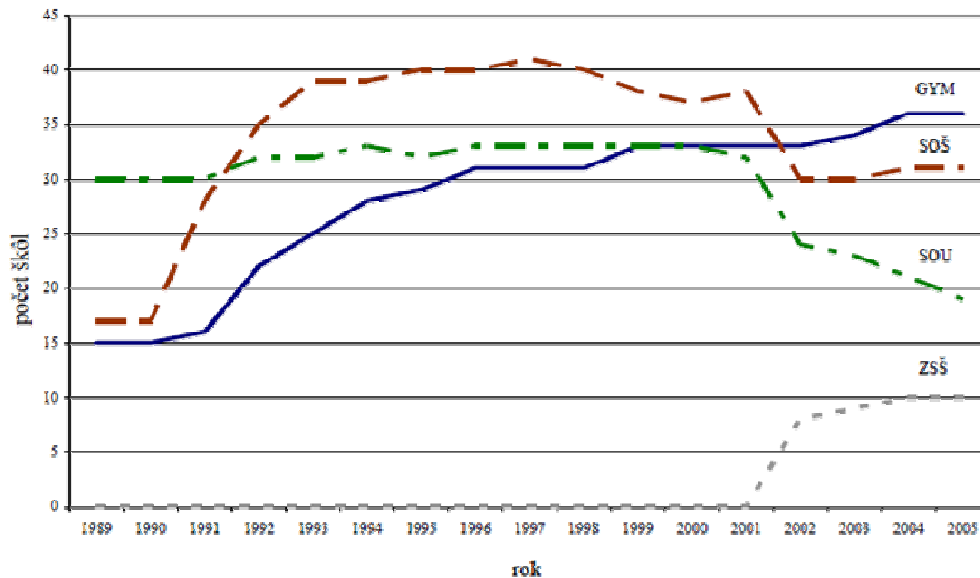
SÚČASNÝ STAV STREDNÝCH ŠKÔL V BRATISLAVE

- Progres a regres
- Klasifikácia stredných škôl
- Stav v r. 2005: žiakov 34 362

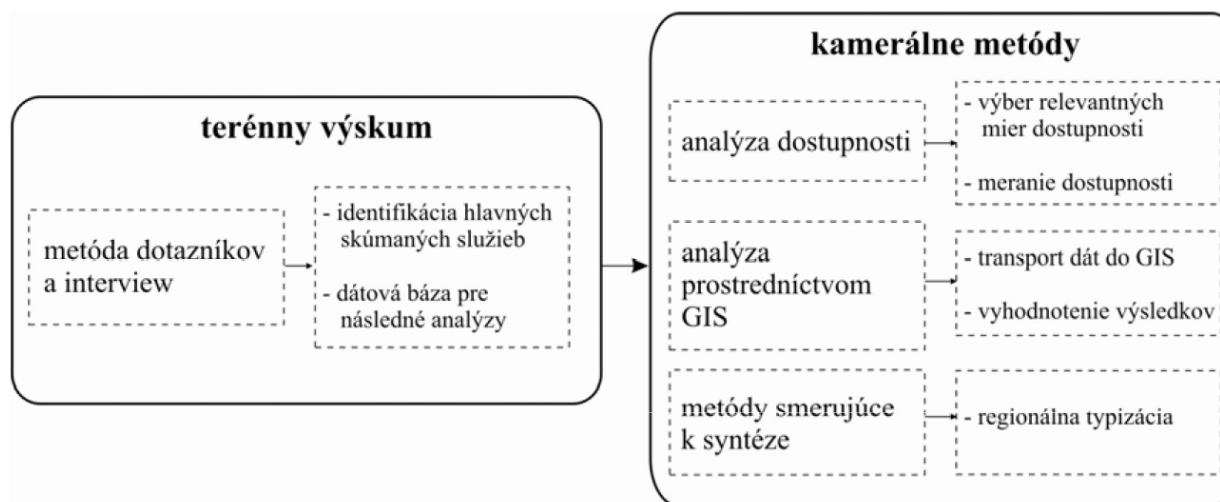
GYM 36 SOŠ 31 SOU 19 ZSŠ 10 SPOLU 96

- Súčasný stav (2012): žiakov 27 850

GYM 37 SOŠ 55 KON 4 ŠSŠ 10 SPOLU 106

ZHODNOTENIE DOSTUPNOSTI STREDNÝCH ŠKÔL NA ÚZEMÍ MESTA BRATISLAVA

▪ **8 mier dst** (Tolmáči 2002, Križan 2005)

dst1 binárna

dst2 metrická

dst3 topologická priama

dst4 topologická nepriama

dst5 topologická vážená

dst6 založená na príležitostiach

dst7 percepcie A

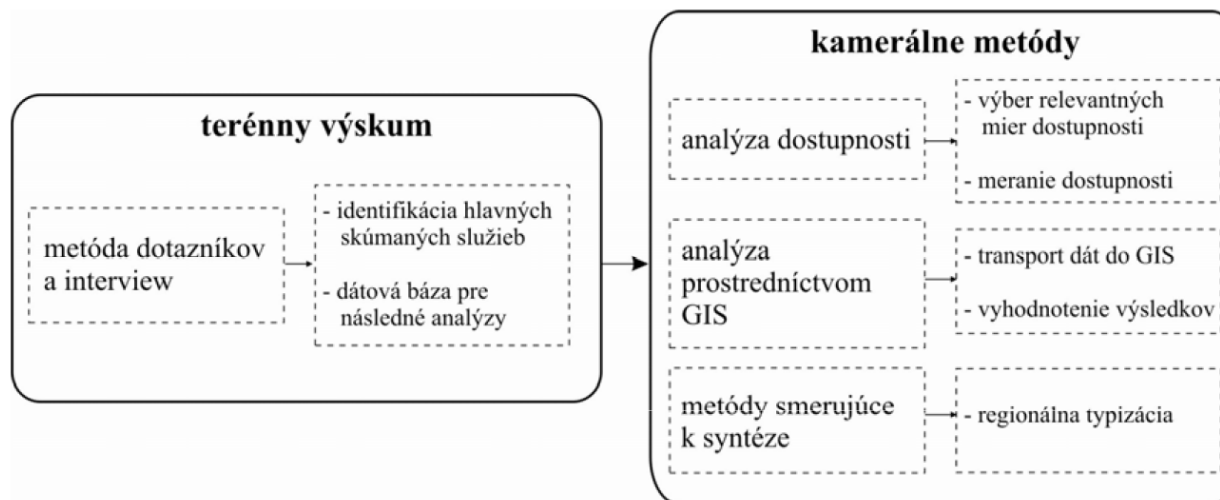
dst8 percepcie B

▪ Sieť MHD

▪ Regionálna typizácia → hierarchické aglomeratívne metódy

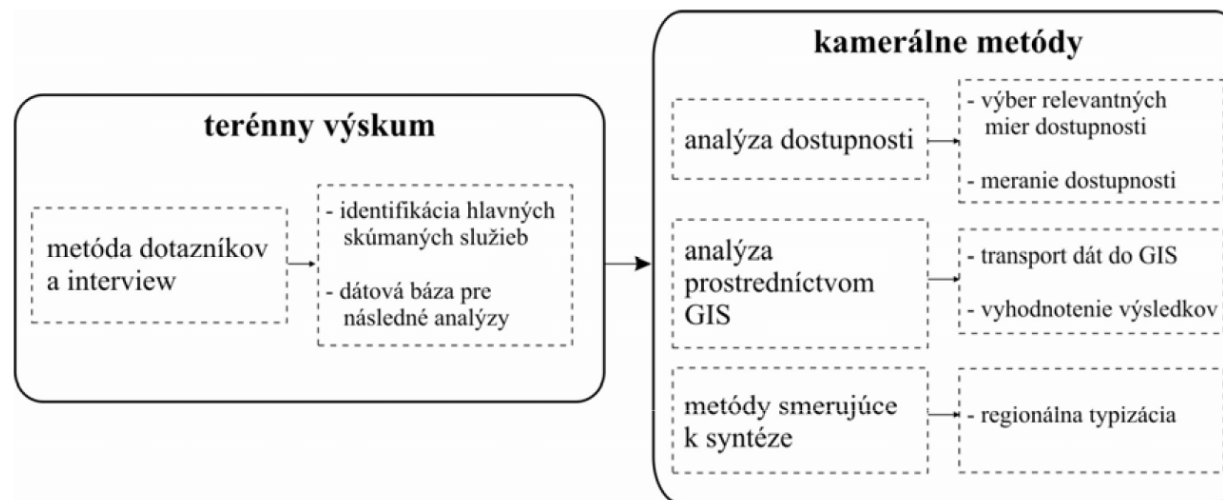
(Bezák 1993)

ZHODNOTENIE DOSTUPNOSTI STREDNÝCH ŠKÔL NA ÚZEMÍ MESTA BRATISLAVA

- **8 mier dst** (Tolmáči 2002, Križan 2005)
- **Sieť MHD**
- Regionálna typizácia → hierarchické aglomeratívne metódy (Bezák 1993)

ZHODNOTENIE DOSTUPNOSTI STREDNÝCH ŠKÔL NA ÚZEMÍ MESTA BRATISLAVA

- **8 mier dst** (Tolmáči 2002, Križan 2005)
- **Sieť MHD**
- **Regionálna typizácia → hierarchické aglomeratívne metódy (Bezák 1993)**
zhluková analýza, euklidovská vzdialenosť; Wardova metóda

ZHODNOTENIE DOSTUPNOSTI STREDNÝCH ŠKÔL NA ÚZEMÍ MESTA BRATISLAVA

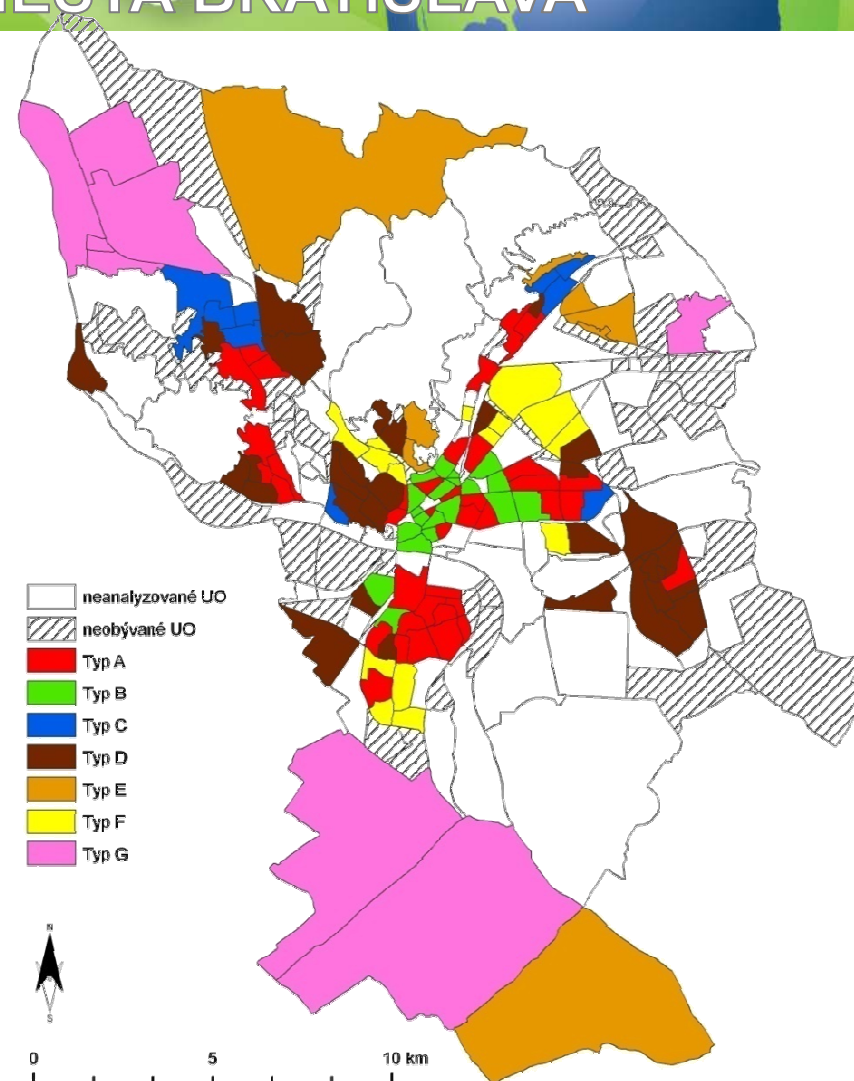
Regionálne typy A → G

Tabuľka 3. Priemerné hodnoty skúmaných premenných pre jednotlivé regionálne typy.

	Dst1	Dst2	Dst3	Dst4	Dst5	Dst6	Dst7	Dst8
Typ A	6,7	2069,7	71,1	200,6	61,2	63,9	11,7	1,7
Typ B	6,7	1684,0	114,9	395,1	42,8	78,9	11,3	1,7
Typ C	10,2	2752,6	94,0	216,5	61,2	28,1	19,0	1,9
Typ D	8,6	2736,0	21,8	48,7	97,6	42,0	15,2	1,8
Typ E	14,9	4281,4	4,8	5,7	159,3	11,9	20,3	2,5
Typ F	9,6	2133,6	43,4	126,6	73,3	61,0	16,4	2,2
Typ G	11,5	3450,8	16,4	33,3	103,4	22,1	27,3	2,3

Tabuľka 4. Vybraté charakteristiky regionálnych typov určených na základe dostupnosti stredných škôl.

Regionálny typ	Podiel UO		Podiel obyvateľov			
			z toho 15- až 19- roční			
Typ A	39	29,8 %	168 183	39,2 %	11 930	7,1 %
Typ B	20	15,3 %	55 421	12,9 %	4 920	8,8 %
Typ C	9	6,9 %	34 252	8,0 %	1 826	5,3 %
Typ D	32	24,4 %	84 747	19,8 %	5 972	7,0 %
Typ E	8	6,1 %	9 567	2,2 %	673	7,0 %
Typ F	15	11,5 %	46 257	10,8 %	5 074	11,0 %
Typ G	8	6,1 %	22 074	5,1 %	1 810	8,2 %

ZHODNOTENIE DOSTUPNOSTI STREDNÝCH ŠKÔ NA ÚZEMÍ MESTA BRATISLAVA

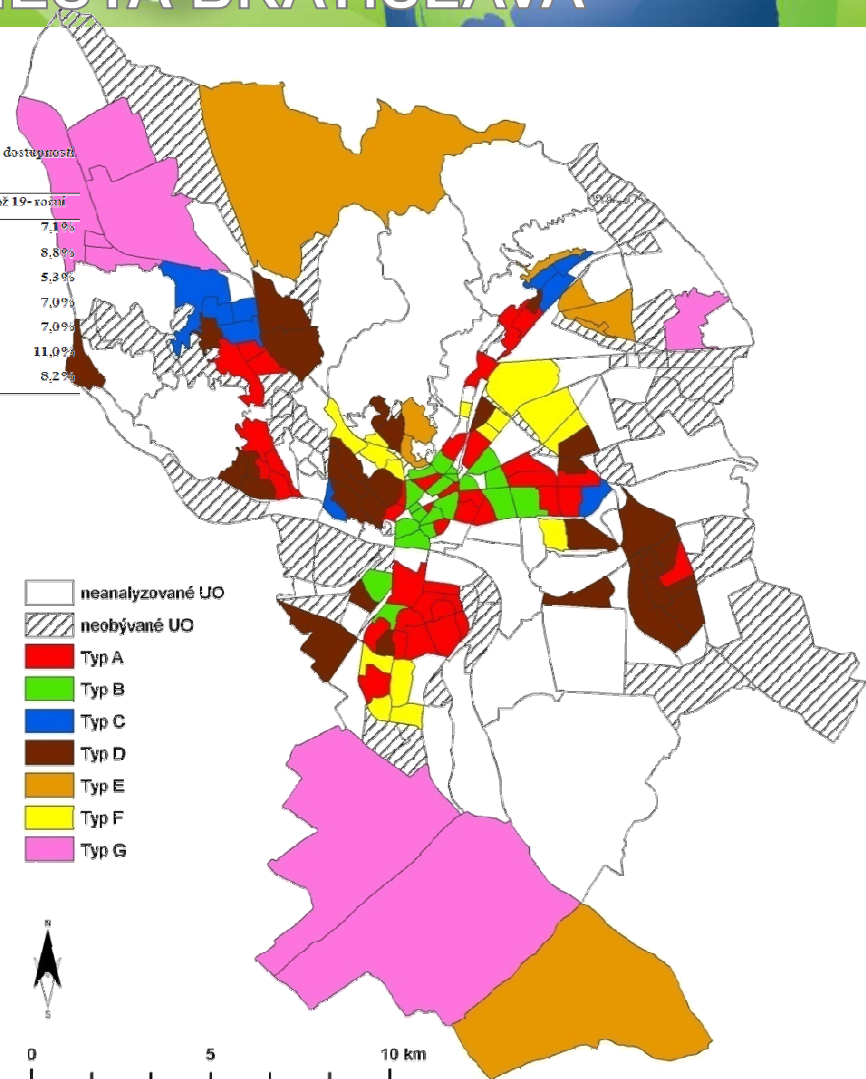
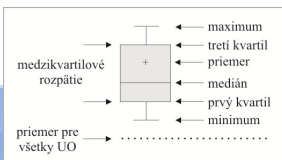
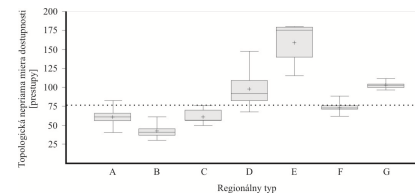
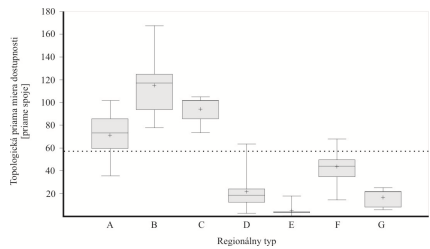
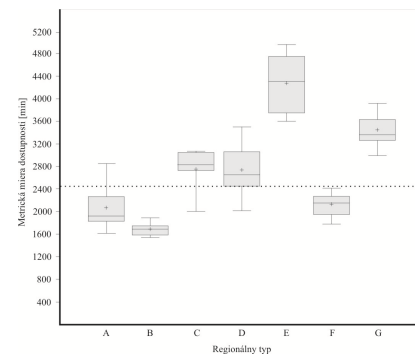
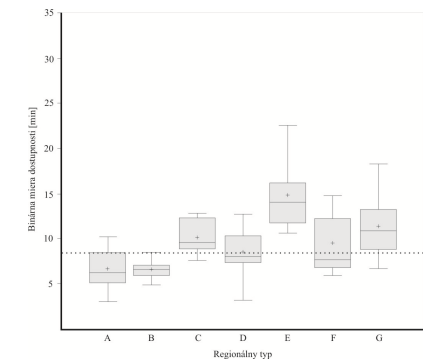
Regionálne typy A → G

Tabuľka 3. Priemerné hodnoty skúmaných premenných pre jednotlivé regionálne typy.

	Dst1	Dst2	Dst3	Dst4	Dst5	Dst6	Dst7	Dst8
Typ A	6,7	2069,7	71,1	200,6	61,2	63,9	11,7	1,7
Typ B	6,7	1684,0	114,9	395,1	42,8	78,9	11,3	1,7
Typ C	10,2	2752,6	94,0	216,5	61,2	28,1	19,0	1,9
Typ D	8,6	2736,0	21,8	48,7	97,6	42,0	15,2	1,8
Typ E	14,9	4281,4	4,8	5,7	159,3	11,9	20,3	2,5
Typ F	9,6	2133,6	43,4	126,6	73,3	61,0	16,4	2,2
Typ G	11,5	3450,8	16,4	33,3	103,4	22,1	27,3	2,3

Tabuľka 4. Vybrané charakteristiky regionálnych typov určených na základe dostupnosti stredných škôl.

Regionálny typ	Podiel UO	Podiel obyvateľov	z toho 15- až 19-roční
Typ A	39	20,8%	168 183
Typ B	20	15,3%	55 421
Typ C	9	6,9%	34 252
Typ D	32	24,4%	84 747
Typ E	8	6,1%	9 567
Typ F	15	11,5%	46 257
Typ G	8	6,1%	22 074

ZHODNOTENIE DOSTUPNOSTI STREDNÝCH ŠKÔ NA ÚZEMÍ MESTA BRATISLAVA

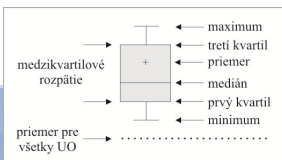
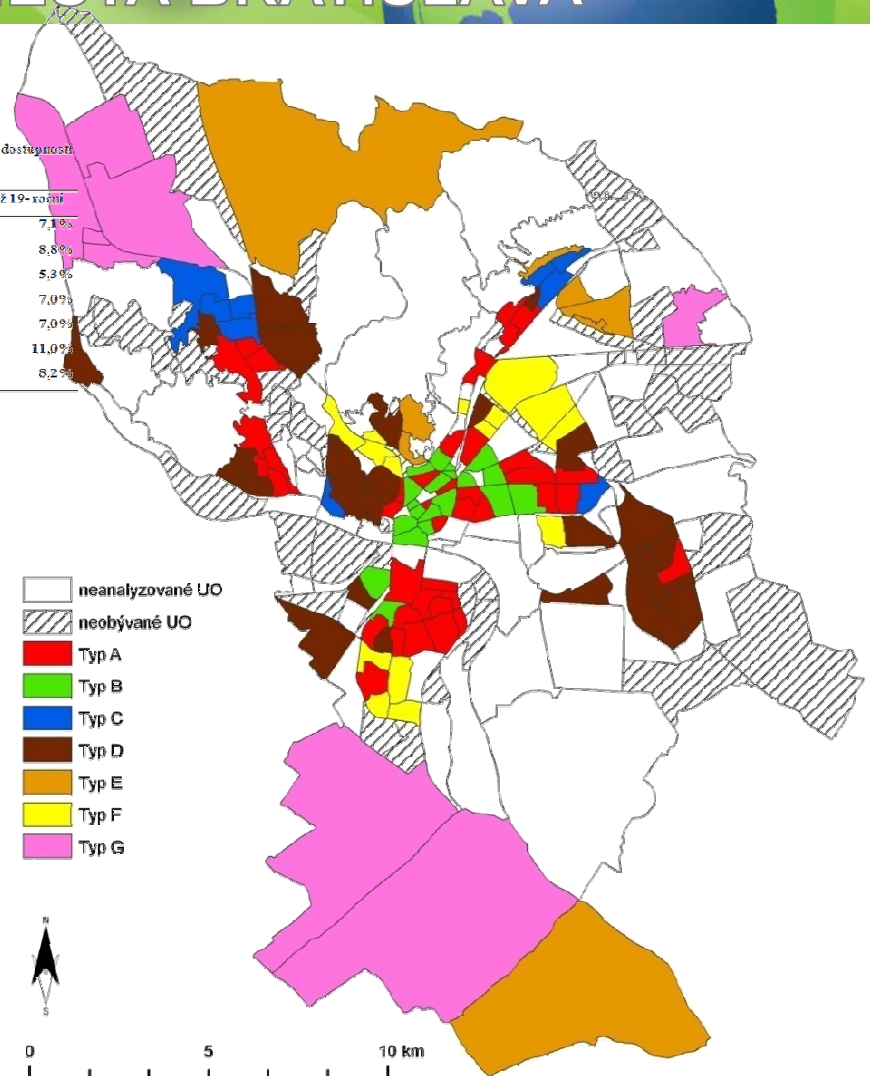
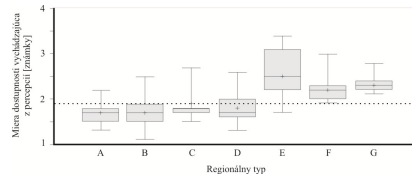
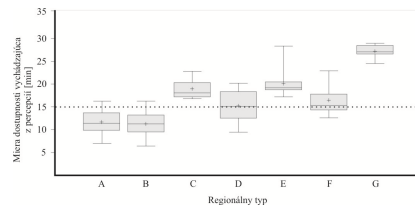
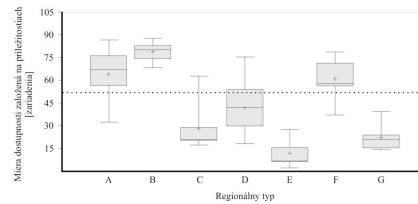
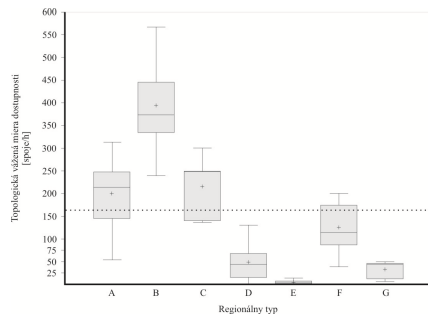
Regionálne typy A → G

Tabuľka 3. Priemerné hodnoty skúmaných premenných pre jednotlivé regionálne typy.

	Dst1	Dst2	Dst3	Dst4	Dst5	Dst6	Dst7	Dst8
Typ A	6,7	2069,7	71,1	200,6	61,2	63,9	11,7	1,7
Typ B	6,7	1684,0	114,9	395,1	42,8	78,9	11,3	1,7
Typ C	10,2	2752,6	94,0	216,5	61,2	28,1	19,0	1,9
Typ D	8,6	2736,0	21,8	48,7	97,6	42,0	15,2	1,8
Typ E	14,9	4281,4	4,8	5,7	159,3	11,9	20,3	2,5
Typ F	9,6	2133,6	43,4	126,6	73,3	61,0	16,4	2,2
Typ G	11,5	3450,8	16,4	33,3	103,4	22,1	27,3	2,3

Tabuľka 4. Vybrané charakteristiky regionálnych typov určených na základe dostupnosti stredných škôl.

Regionálny typ	Podiel UO	Podiel obyvateľov	z toho 15- až 19-roční			
Typ A	39	20,8%	168 183	30,2%	11 930	7,1%
Typ B	20	15,3%	55 021	12,9%	4 920	8,8%
Typ C	9	6,9%	34 252	8,0%	1 826	5,3%
Typ D	32	24,4%	84 747	19,8%	5 972	7,0%
Typ E	8	6,1%	9 567	2,2%	673	7,0%
Typ F	15	11,5%	46 257	10,8%	5 074	11,0%
Typ G	8	6,1%	22 074	5,1%	1 810	8,2%

ZÁVER

- Školstvo ako objekt štúdia geografie
- Tradícia školstva v Bratislave
- Využitie v praxi v kontexte územného plánovania:

„Návrh riešenia predpokladá rovnomerné rozmiestnenia gymnázií a SOŠ vo väzbe na stabilizované obytné územia v kontakte s obvodovými centrami, s dobrým dopravným napojením.“

- Teória (kancelária) vs. Realita (prax)
 - Všeobecné závery:
 - 1) Menej priaznivá dostupnosť môže súvisieť s dochádzkou žiakov do školy.
 - 2) Menej priaznivá dostupnosť môže súvisieť s výkonnosťou žiakov na hodinách (Talen 2001, s. 466).
 - 3) Výber školy (najmä nižší stupeň) korešponduje s blízkosťou (dostupnosťou) k domovu (Bagley a kol. 2001, s. 312-315).
 - 4) Priestorová spravodlivosť by mala byť dodržaná v čo najväčšej miere.
-

VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH
VYSOKÝCH ŠKÔL Z HL'ADISKA UPLATNENIA ICH
ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

Ďakujeme za pozornosť

